МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ДЕРЖАВНА НАУКОВА УСТАНОВА
"УКРАЇНСЬКИЙ ІНСТИТУТ НАУКОВО-ТЕХНІЧНОЇ ЕКСПЕРТИЗИ ТА ІНФОРМАЦІЇ"

ДОСЛІДЖЕННЯ, ТЕХНОЛОГІЇ, ІННОВАЦІЇ У ЄВРОПЕЙСЬКОМУ СОЮЗІ

ПЕРІОДИЧНИЙ ІНФОРМАЦІЙНИЙ БЮЛЕТЕНЬ № 8 2023

КОНТАКТНІ ДАНІ:
03150, м. Київ, вул. Антоновича, 180
тел.: (044) 521-00-26, e-mail: uintei@uintei.kiev.ua

ЗМІСТ

ОФІЙЦІЙНІ ЗАХОДИ 4
ЄВРОПЕЙСЬКА ГРОМАДЯНСЬКА ІНІЦІАТИВА: КОМІСІЯ ЗАРЕЄСТРУВАЛА ІНІЦІАТИВУ ЩОДО ЗБЕРЕЖЕННЯ ТА РОЗВИТКУ УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ ТА СПАДЩИНИ 4
НОВІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ЄК ДЕРЖАВАМ-ЧЛЕНАМ ЩОДО ОНОВЛЕННЯ СТРАТЕГІЙ АДАПТАЦІЇ ДО КЛІМАТУ 5
ERASMUS+: ВІДІБРАНО 159 ПРОЕКТІВ ДЛЯ МОДЕРНІЗАЦІЇ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УСЬОМУ СВІТІ 5
ЗАКОНОДАВЧА ДІЯЛЬНІСТЬ 7
ЄВРОПЕЙСЬКІ СТАНДАРТИ ЗВІТНОСТІ ПРО СТАЛИЙ РОЗВИТОК (ESRS) 7
ЦИРКУЛЯРНА ЕКОНОМІКА: НАБУВАЄ ЧИННОСТІ НОВИЙ ЗАКОН ПРО БІЛЬШ СТІЙКІ, ЦИКЛІЧНІ ТА БЕЗПЕЧНІ БАТАРЕЇ 7
АНАЛІТИЧНІ МАТЕРІАЛИ 8
ВІЙНА В УКРАЇНІ ВКАЗУЄ НА НЕОБХІДНІСТЬ СТІЙКОЇ БАГАТОСТОРОННЬОЇ НАУКОВОЇ СИСТЕМИ 8
ЗАБРУДНЕННЯ ПОВІТРЯ Є ПРИЧИНОЮ ОДНІЄЇ П'ЯТОЇ ГЛОБАЛЬНОГО ТЯГАРЯ РОЗЛАДІВ ЗДОРОВ'Я НОВОНАРОДЖЕНИХ 10
ЗНАЧНЕ ЗРОСТАННЯ ПОРУШЕНЬ ЛІСІВ ЗА ОСТАННІ 70 РОКІВ 12
АНАЛІЗ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ АДАПТАЦІЇ ДО ЗМІНИ КЛІМАТУ У СКАНДИНАВІЇ ТА РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ПОЛІТИКИ АДАПТАЦІЇ 13
УКРАЇНА В ЄВРОПЕЙСЬКОМУ ТА СВІТОВОМУ НАУКОВОМУ ПРОСТОРІ 14
МОН ПРОПОНУЄ ДЛЯ ГРОМАДСЬКОГО ОБГОВОРЕННЯ ПРОЄКТ ЗАКОНУ УКРАЇНИ "ПРО СИСТЕМУ ПРІОРИТЕТНИХ НАПРЯМІВ НАУКОВОЇ, НАУКОВО-ТЕХНІЧНОЇ ТА ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ" 14
У ВЕРХОВНІЙ РАДІ УКРАЇНИ ЗАРЕЄСТРОВАНО ДВА НОВІ ЗАКОНОПРОЄКТИ, ЩО ПОЛІПШАТЬ УПРАВЛІННЯ СИСТЕМОЮ ВИЩОЇ ОСВІТИ, ... 15
РОЗМАХ ПРОЄКТІВ УКРАЇНСЬКИХ УНІВЕРСИТЕТІВ ДАЄ СВОЇ ПЛОДИ 16
УКРАЇНСЬКІ НАУКОВЦІ НАДАЛІ ЗМОЖУТЬ БЕЗКОШТОВНО КОРИСТУВАТИСЯ ВАЖЛИВИМИ ЕЛЕКТРОННИМИ РЕСУРСАМИ НАУКОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ 17
НАУКОВІ ДОСЯГНЕННЯ 18
ДЕРЖАВНА ДОПОМОГА: КОМІСІЯ СХВАЛИЛА ФРАНЦУЗЬКИЙ ПРОЄКТ НА СУМУ 1,5 МІЛЬЯРДА ЄВРО ДЛЯ ПІДТРИМКИ ДОСЛІДЖЕНЬ ТА РОЗРОБЦІ ІННОВАЦІЙНИХ АКУМУЛЯТОРІВ ДЛЯ ЕЛЕКТРОМОБІЛІВ 18
ЛАТВІЯ КАРДИНАЛЬНО ЗМІНИТЬ ДОКТОРСЬКІ ТА НАУКОВІ КАР'ЄРИ 19
НОВИЙ ПІДХІД ДО ЛІКУВАННЯ РОЗСІЯНОГО СКЛЕРОЗУ: АКТИВУЙТЕ СИЛИ СВОГО ТІЛА 20

ПОТОЧНІ ПРОЄКТИ..... 22
ПОЛЬСЬКИЙ ДОСЛІДНИЦЬКИЙ ЦЕНТР РОЗКРИВАЄ ПОТЕНЦІАЛ ЛІКУВАННЯ МРНК.....22
ПОДІЇ: КОНФЕРЕНЦІЇ, СЕМІНАРИ, ТРЕНІНГИ, СТИПЕНДІЇ, ГРАНТИ 23
У РАМКАХ ПРОЄКТУ FIT-4-NMP ПРОГРАМИ "ГОРИЗОНТ 2020" ВІДБУДУТЬСЯ ТРИ ІНТЕРАКТИВНИХ СЕМІНАРИ З ТРАНСФЕРУ ТЕХНОЛОГІЙ 23
ВІДКРИТТЯ НОВИХ КОНКУРСІВ CERIC-ERIC (КОНСОРЦІУМУ НАУКОВО-ДОСЛІДНИЦЬКОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ ЦЕНТРАЛЬНОЇ ЄВРОПИ) 24
АМЕРИКАНСЬКЕ ФІЗИЧНЕ ТОВАРИСТВО ОГОЛОСИЛО ДВІ НОВІ ПРОГРАМИ ПІДТРИМКИ ДЛЯ УКРАЇНСЬКИХ ФІЗИКІВ 25
КОНКУРС "НАЙКРАЩИЙ МОЛОДИЙ ВЧЕНИЙ АКАДЕМІЇ" ДЕДЛАЙН ПОДАННЯ МАТЕРІАЛІВ – 29 ВЕРЕСНЯ 2023 РОКУ 25
ОГОЛОШУЄТЬСЯ ІІІ-Й ВСЕУКРАЇНСЬКИЙ КОНКУРС НАУКОВИХ РОБІТ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ТА МОЛОДИХ УЧЕНИХ "БІЗНЕС І ПРАВА ЛЮДИНИ В УКРАЇНІ: ПРОБЛЕМИ ТА РІШЕННЯ ПІД ЧАС ВІЙНИ ТА ПОВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ".....26
КОНКУРС НА ЗДОБУТТЯ ДЕРЖАВНИХ ІМЕННИХ СТИПЕНДІЙ НАЙКРАЩИМ МОЛОДИМ УЧЕНИМ ДЛЯ УВІЧНЕННЯ ГЕРОЇВ НЕБЕСНОЇ СОТНІ РОЗПОЧАВСЯ ..28
VI НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ МОЛОДИХ ВЧЕНИХ "СУЧАСНА ГІДРОЕКОЛОГІЯ: МІСЦЕ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ У ВИРІШЕННІ АКТУАЛЬНИХ ПРОБЛЕМ" (АНОНС).....28
1-Й САМІТ ЄС З ПИТАНЬ ВОДОРОСТЕЙ У ПАРИЖІ 29

ОФІЙЦІЙНІ ЗАХОДИ

ЄВРОПЕЙСЬКА ГРОМАДЯНСЬКА ІНІЦІАТИВА: КОМІСІЯ ЗАРЕЄСТРУВАЛА ІНІЦІАТИВУ ЩОДО ЗБЕРЕЖЕННЯ ТА РОЗВИТКУ УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ ТА СПАДЩИНИ

16 серпня 2023 року Європейська комісія вирішила зареєструвати Європейську громадянську ініціативу (ЄГІ) під назвою "Збереження та розвиток української культури, освіти, мови та традицій у державах ЄС".

Організатори ініціативи закликають Комісію активізувати дії щодо підтримки інтеграції українських біженців в ЄС, запровадити нове законодавство для збереження української культури, мови, традицій і спадщини, а також створити загальноєвропейську структуру інтеграційних центрів.

Рішення про реєстрацію має юридичний характер і не вирішує остаточних правових і політичних висновків Комісії щодо цієї ініціативи та дій, які вона збирається вжити, якщо ініціатива отримає необхідну підтримку.

Оскільки Європейська громадянська ініціатива відповідає формальним умовам, встановленим у відповідному законодавстві, Комісія вважає її юридично прийнятною. На даному етапі Комісія не проаналізувала суть пропозиції.

Після реєстрації в організаторів є півроку, щоб почати збір підписів. Якщо Європейська громадянська ініціатива отримає мільйон заяв про підтримку протягом одного року від принаймні семи різних держав-членів, Комісія повинна буде відреагувати. Комісія повинна буде вирішити, вживати заходів у відповідь на запит чи ні, і повинна буде пояснити свою аргументацію.

Довідково:

Європейська громадянська ініціатива була запроваджена з Лісабонським договором як інструмент формування порядку денного в руках громадян. Її було офіційно запущено в квітні 2012 року. Після офіційної реєстрації Європейська громадянська ініціатива дозволяє одному мільйону громадян із принаймні семи держав-членів ЄС запросити Європейську комісію пропонувати правові акти у сферах, де вона має повноваження діяти. Умовами прийнятності є: (1) запропонована дія явно не виходить за рамки повноважень Комісії щодо подання пропозиції до правового акта, (2) вона не є легковажною чи образливою та (3) вона є явно не суперечить цінностям Союзу.

З початку запровадження Комісія отримала 128 запитів на започаткування Європейської громадянської ініціативи, 103 з яких були прийнятними і кваліфікованими для реєстрації.

Для отримання додаткової інформації

Збереження та розвиток української культури, освіти, мови та традицій у країнах ЄС
Статистика ЕСІ
Зараз ЄГІ збирають підписи
Форум європейських громадянських ініціатив
Кампанія #EUTakeTheInitiative

https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_23_4141

НОВІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ЄК ДЕРЖАВАМ-ЧЛЕНАМ ЩОДО ОНОВЛЕННЯ СТРАТЕГІЙ АДАПТАЦІЇ ДО КЛІМАТУ

26 липня 2023 року Європейська комісія (ЄК) прийняла *Рекомендації ЄС щодо адаптаційних стратегій і планів держав-членів* для допомоги державам-членам в оновленні та впровадженні комплексних національних стратегій, планів і політики з адаптації відповідно до *Європейського законодавства про клімат і Стратегії ЄС щодо адаптації до зміни клімату*.

Від надзвичайної спеки та руйнівних посух до смертоносних лісових пожеж і підвищення рівня моря, що руйнує берегові лінії, неминучі наслідки нестримної зміни клімату добре відомі та починають проявлятися. Останні висновки *звіту Міжурядової групи експертів зі зміни клімату* підкреслюють термінову необхідність адаптації до наслідків зміни клімату.

Комісія прагне підтримати держави-члени у прийнятті загальнодержавного підходу до розробки політики адаптації до зміни клімату шляхом багаторівневої координації та інтеграції, як горизонтально, так і на всіх рівнях субнаціональних органів влади. Рекомендації також включають вичерпний перелік ключових характеристик політики адаптації. До них належать:

- правові рамки замість м'якої політики;
- регулярно оновлювані стратегії та плани адаптації;
- оцінки кліматичних ризиків на основі результатів регулярного стрес-тестування інфраструктури та систем;
- залучення всіх відповідних зацікавлених сторін, у тому числі тих, які особливо вразливі до зміни клімату, а також тих, хто може бути важливими чинниками змін у плануванні та здійсненні дій з адаптації.
- залучення всіх відповідних секторів і всіх рівнів державного управління, наділених достатніми кадровими та фінансовими ресурсами;
- постійний моніторинг та оцінка всіх адаптаційних заходів.

До інструментів відноситься місія Horizon Europe з адаптації до зміни клімату в кількох випадках, серед іншого як надважливий інструмент фінансування ЄС заходів із адаптації до зміни клімату. Horizon Europe також згадується як один із інструментів розробки комплексної методології оцінки впливу зміни клімату.

https://climate.ec.europa.eu/news-your-voice/news/building-climate-resilient-future-2023-07-26_en

ERASMUS+: ВІДІБРАНО 159 ПРОЄКТІВ ДЛЯ МОДЕРНІЗАЦІЇ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УСЬОМУ СВІТІ

3 серпня 2023 року Комісія відібрала 159 проєктів для фінансування в рамках *Erasmus+ Capacity Building for Higher Education,* який підтримує модернізацію та якість вищої освіти в

третіх країнах по всьому світу. Усі проєкти відповідають загальній меті підтримки міжнародного співробітництва вищої освіти, покращення систем освіти та посилення зростання та процвітання в глобальному масштабі.

Завдяки проєктам, відібраним цього року, 2500 учасників вищої освіти з майже 130 країн ЄС та всього світу працюватимуть разом, щоб модернізувати та інтернаціоналізувати вищу освіту. Загальний бюджет на 2023 рік у 115,3 мільйона євро, наприклад, сприятиме професіоналізації математики в Центральній Африці, підприємницьким навичкам жінок Центральної Азії, готовності до цифрової освіти на Західних Балканах, розвитку офісів міжнародних зв'язків університетів на Близькому Сході тощо.

Цього року ЄС також виділив Україні 5 мільйонів євро додаткової підтримки для підтримки масштабного проекту Erasmus+ для університетів з метою зміцнення цифрового середовища вищої освіти в Україні. Чотирирічний проект під назвою "DigiUni" розробить високопродуктивну цифрову платформу для університетів України, яка перш за все буде підтримкою тим студентам, які змушені були втекти з країни або є внутрішньо переміщеними особами. Це забезпечить безперервність навчання студентів, які навчаються у вищих навчальних закладах України українською мовою та за українською програмою. Зокрема, DigiPlatform запропонує цифровий навчальний засіб для розробки тренінгів з методів онлайн-викладання та адаптації навчального контенту для онлайн- або віртуальної доставки. Проєкт координується Київським національним університетом імені Тараса Шевченка.

У рамках підтримки програмою Сусідства Східного регіону ще в 19 проєктах залучені українські органи влади та університети, деякі з них розглядають роль університетів у відбудові, а також пропозиції щодо реформи навчальних програм, які зосереджуються на мирі та багатосторонності, на міжгалузевих елементах у навчанні та розвитку навичок у сфері енергоефективності.

Грантові угоди будуть підписані до листопада 2023 року, щоб проєкти могли розпочати свою діяльність до кінця року.

Довідково:

Створена 36 років тому, Erasmus+ є однією з найбільш знакових програм ЄС, і наразі в програмі взяли участь майже 13 мільйонів людей. Її загальний бюджет становить 26,2 мільярда євро, і вона приділяє особливу увагу соціальному залученню, зеленому та цифровому переходу, а також сприянню участі молоді в демократичному житті протягом 2021-2027 рр.

Erasmus+ Розбудова потенціалу для вищої освіти є частиною ширшого набору дій, спрямованих на сприяння обміну студентами та співробітниками та підтримку співпраці в освіті між Європою та рештою світу. Ці міжнародні дії базуються на партнерстві інституцій та зацікавлених сторін з 27 ЄС і 6 асоційованих країн, з одного боку, та з інших регіонів світу, з іншого (неасоційовані треті країни). Шість країн, асоційованих з Erasmus+: Ісландія, Ліхтенштейн, Норвегія, Північна Македонія, Сербія та Туреччина.

Більше інформації: *Про результати* відбору 2023 р.

Розбудова потенціалу для вищої освіти

Проекти "Розбудова потенціалу для вищої освіти", відібрані у 2022 р.

Український національний Еразмус+ офіс

https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_23_4007

ЗАКОНОДАВЧА ДІЯЛЬНІСТЬ

ЄВРОПЕЙСЬКІ СТАНДАРТИ ЗВІТНОСТІ ПРО СТАЛИЙ РОЗВИТОК (ESRS)

Відповідно до Директиви щодо корпоративної звітності про сталий розвиток (*CSRD*), яка визначає зобов'язання компаній використовувати стандарти для виконання своїх юридичних зобов'язань щодо звітності про сталий розвиток, Комісія прийняла *загальні стандарти,* які допоможуть компаніям спілкуватися та керувати своїми показниками сталого розвитку ефективніше і, отже, мати кращий доступ до сталого фінансування.

Європейські стандарти звітності щодо сталого розвитку (ESRS) будуть обов'язковими для використання компаніями, які відповідно до Директиви щодо бухгалтерського обліку зобов'язані надавати певну інформацію щодо сталого розвитку.

Очікується, що загальні стандарти допоможуть компаніям зменшити витрати на звітність у середньостроковій та довгостроковій перспективі, уникаючи використання кількох добровільних стандартів, як це має місце сьогодні. Зараз проблеми з якістю звітності про сталий розвиток створюють прогалину підзвітності. Високоякісна та надійна публічна звітність компаній допоможе створити культуру більшої публічної підзвітності.

Директива *CSRD* уповноважує Комісію приймати делеговані та імплементаційні акти, щоб визначити, як компетентні органи та учасники ринку повинні виконувати зобов'язання, викладені в директиві. Тому Комісія представила *відповіді на найбільш поширені запитання.*

https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/qanda_23_4043

ЦИРКУЛЯРНА ЕКОНОМІКА: НАБУВАЄ ЧИННОСТІ НОВИЙ ЗАКОН ПРО БІЛЬШ СТІЙКІ, ЦИКЛІЧНІ ТА БЕЗПЕЧНІ БАТАРЕЇ

17 серпня 2023 набув чинності новий закон про збір, повторне використання та переробку батарейок у Європі. Новий *регламент щодо батарей* забезпечить, щоб у майбутньому батареї мали низький вуглецевий слід, використовували мінімальну кількість шкідливих речовин, потребували менше сировини з країн, що не входять до ЄС, а також збиралися, повторно використовувалися та перероблялися у значній мірі в Європі.

Згідно з амбіціями Європейської *зеленої угоди,* Положення про батареї є першим фрагментом європейського законодавства, що використовує підхід повного життєвого циклу, в якому джерело, виробництво, використання та переробка розглядаються та закріплюються в одному законі.

Акумулятори є ключовою технологією для стимулювання екологічного переходу, підтримки стійкої мобільності та внеску в кліматичну нейтральність до 2050 року. З цією метою починаючи з 2025 року поступово запроваджуватимуться вимоги до декларування,

класів продуктивності та максимальних обмежень вуглецевого сліду електромобілів, легких транспортних засобів (наприклад, електровелосипеди та скутери) і акумуляторних промислових батарей.

Регламент про батареї гарантує, що батареї, розміщені на єдиному ринку ЄС, зможуть містити лише необхідну кількість шкідливих речовин. Речовини, що викликають занепокоєння і використовуються в батареях, будуть регулярно переглядатися.

Починаючи з 2025 року цільові показники щодо ефективності переробки, відновлення матеріалів і переробленого вмісту будуть впроваджуватися поступово. Усі зібрані відпрацьовані батареї необхідно буде переробити, і потрібно буде досягти високих рівнів відновлення, зокрема критичної сировини, такої як кобальт, літій та нікель. Це гарантуватиме, що цінні матеріали будуть відновлені після закінчення терміну їх корисного використання та повернуті в економіку шляхом прийняття більш суворих показників щодо ефективності переробки та відновлення матеріалів з часом.

Починаючи з 2027 року споживачі зможуть виймати та замінювати портативні батареї у своїх електронних виробах у будь-який час життєвого циклу. Це продовжить термін служби цих продуктів до остаточної утилізації, сприятиме повторному використанню та зменшенню відходів після споживання.

Відповідно до зобов'язань щодо належної обачності, передбачених новим законом, компанії повинні виявляти, запобігати та вирішувати соціальні та екологічні ризики, пов'язані з постачанням, обробкою та торгівлею сировиною, такою як літій, кобальт, нікель та природний графіт, що містяться в батареях.

https://environment.ec.europa.eu/news/new-law-more-sustainable-circular-and-safe-batteries-enters-force-2023-08-17_en

АНАЛІТИЧНІ МАТЕРІАЛИ

ВІЙНА В УКРАЇНІ ВКАЗУЄ НА НЕОБХІДНІСТЬ СТІЙКОЇ БАГАТОСТОРОННЬОЇ НАУКОВОЇ СИСТЕМИ

У зв'язку з тим, що війна в Україні виявила значну прогулину у стійкості глобальних наукових систем, нова *доповідь європейських академій* закликає до розробки комплексних і скоординованих політичних заходів для захисту та відновлення наукових систем після кризи.

Останніми роками життя в умовах кризи стало новою нормою: пандемії, війни, екстремальні погодні явища та економічна нестабільність стрясають економіки в усьому світі. Ці кризи вимагають негайної уваги, часто підриваючи довгостроковий прогрес та інвестиції, в тому числі ті, що зроблені в дослідження та інновації.

У березні Міжнародна наукова рада (ISC) і всі європейські академії (ALLEA) скликали свою другу конференцію, щоб обговорити вплив війни росії на науку. Через рік після початку війни меседжі були чіткі: українську наукову систему потрібно захистити від

колапсу. На той момент Україна мала лише 60% фінансування, необхідного для досліджень. І оскільки інфраструктура зруйнована, а державні бюджети спрямовані на захист країни, потреба у фінансуванні зростає, але уряд не в змозі задовольнити попит.

Саме зараз Україні потрібна допомога, щоб не втратити ціле покоління дослідників, чию роботу зірвали постійні обстріли, зруйнована інфраструктура та перенаправлене фінансування.

У перші місяці війни був приплив підтримки з-за кордону, спрямований на науковців, які втекли з країни в пошуках безпеки в Європі та за її межами. Але через рік звіти показують, що 80% дослідників залишилися в країні. Тепер українцям потрібні фінансові установи, дослідницькі організації та благодійники, щоб надавати гнучку та інноваційну підтримку, адаптовану до місцевих потреб.

Щоб поширити повідомлення та налагодити зв'язки, урядовці, виступаючи на конференції в березні, *закликали* вчених, які втекли з країни, використати своє становище для зміцнення наукової бази України, виступаючи в якості послів за кордоном і налагоджуючи зв'язки з колегами, які залишилися вдома.

Оскільки потреби наукової спільноти України змінюються, активісти *закликають ЄС* збільшити свою підтримку. ЄС вже багато зробив, щоб допомогти науковому співтовариству країни, від спеціальних стипендій до безкоштовного доступу до дослідницької програми ЄС Horizon Europe вартістю 95,5 мільярдів євро.

Це доповнює поточну допомогу ЄС, спрямовану на відновлення України. Тільки сьогодні Комісія виплатила 1,5 мільярда євро в рамках пакету допомоги, який очікується на суму до 18 мільярдів євро. Гроші допоможуть задовольнити невідкладні потреби, такі як виплата заробітної плати та пенсій та надання комунальних послуг. За даними Комісії, ширша підтримка ЄС не обходить увагою системи досліджень і освіти та включає зобов'язання відремонтувати, відновити та вдосконалити заклади вищої освіти та науково-дослідницьку інфраструктуру, сприяти політиці зайнятості, зокрема для дослідників, і підтримувати розвиток приватного сектору, орієнтованого на інновації.

Ось як ЄС допоміг українській науковій спільноті на сьогоднішній день:

- Відкриття дверей українським організаціям для безкоштовного приєднання до Horizon Europe. Станом на липень 2023 року українські організації брали участь у 72 проєктах із чистим фінансуванням ЄС у 19,18 млн євро.
- Допомога у створенні офісу Horizon Europe у Києві з грантом у розмірі 1,75 млн євро. Офіс, який планується відкрити цієї осені, рекламуватиме можливості фінансування та пропонуватиме допомогу у складанні пропозицій та пошуку партнерів в інших країнах.
- Планує запустити проєкт вартістю 2 мільйони євро для оцінки потенціалу дослідницької інфраструктури України та підготовки інвестиційного плану.
- Створення схеми стипендій MSCA4Ukraine на суму 25 мільйонів євро, яка дозволить 124 українським вченим продовжувати свої дослідження в приймаючих установах в інших країнах Horizon.

- Європейська рада з інновацій ЄС підтримає щонайменше 200 стартапів і МСП через загальноєвропейську мережу, яка буде запущена цього року.
- Внесок 3 мільйонів євро в ініціативу "Вчені для вчених" програми Human Science Frontier. Перший 1 мільйон євро вже профінансував 14 стипендій.
- Грантоотримувачі Європейської дослідницької ради пропонують українським науковцям понад 200 вакансій у своїх проєктах у рамках ініціативи ERC4Ukraine.
- П’ять українських постдокторів отримують стипендії за підтримки Наукового центру ЄС, Об’єднаної дослідницької ради та Інституту Європейського університету.
- Українські дослідницькі та інноваційні організації можуть отримати досвід, приєднавшись до поточних проєктів Horizon через Hop On Facility. Місія Horizon Europe, спрямована на допомогу містам у переході до нульового мережевого балансу, проводить конкурс на виділення 5 мільйонів євро, щоб допомогти українським містам розробити власні кліматично нейтральні плани відновлення.

https://sciencebusiness.net/news/international-news/war-ukraine-points-need-resilient-multilateral-science-system

ЗАБРУДНЕННЯ ПОВІТРЯ Є ПРИЧИНОЮ ОДНІЄЇ П'ЯТОЇ ГЛОБАЛЬНОГО ТЯГАРЯ РОЗЛАДІВ ЗДОРОВ'Я НОВОНАРОДЖЕНИХ

У 2019 році вплив дрібних часток забруднення повітря (PM 2.5) спричинив одну п’яту глобального тягаря неонатальних розладів.

Неонатальні розлади становлять величезний економічний і медичний тягар – зі 135 мільйонів немовлят, народжених у всьому світі у 2019 році, 2,42 мільйона (1,79%) померли протягом 28 днів після народження. За останні десятиліття було досягнуто значних успіхів у покращенні здоров’я новонароджених, включаючи покращене материнське харчування та пренатальний скринінг/охорону здоров’я, і ризик розладів у новонароджених значно зменшився. Проте негативний вплив забруднення повітря на здоров’я новонароджених зростає, оскільки вплив "дрібних твердих частинок", PM 2.5, як відомо, серйозно впливає на здоров’я вагітних жінок та їхніх новонароджених, адже PM 2.5 під час вагітності дозволяє забрудненню подолати материнсько-фетальний кров’яний бар’єр і перешкоджати розвитку плоду.

PM2.5 – це тверді частинки діаметром 2,5 мікрометра (мкм) або менше, які виділяються в основному в результаті спалювання палива для домашнього опалення, промисловості, сільського господарства та транспорту. *За даними Європейського агентства з навколишнього середовища*, забруднення повітря є найбільшою небезпекою для здоров'я в Європі.

ЄС вжив заходів для вирішення цієї проблеми, включаючи *Європейську зелену угоду* та *план дій щодо нульового забруднення*, останній спрямований на зменшення на більш ніж 55% впливу забруднення повітря на здоров’я (передчасну смерть) до 2030 року (пор. 2005).

Наразі ця ініціатива принесла успіх: у період з 2005 по 2020 рік кількість передчасних смертей, пов'язаних із PM2.5, зменшилася на 45%, що пояснюється зниженням PM2.5 концентрації.

Незважаючи на такий прогрес, у 2019 році 92% населення планети зазнали впливу рівнів PM 2.5, що перевищують *стандарти якості повітря, встановлені Всесвітньою організацією охорони здоров'я (ВООЗ)*.

Дослідження, підтримане Генеральним директоратом з навколишнього середовища, оцінило просторово-часові глобальні тенденції неонатальних розладів, спричинених навколишнім і побутовим PM 2.5, на глобальному, регіональному та національному рівнях з 1990 по 2019 рік. Дослідники взяли дані з *дослідження глобального тягаря хвороб, травм і факторів ризику 2019 року*. Їхні дослідження відстежували смертність і "роки життя з поправкою на інвалідність" (DALY; втрата еквівалента одного року повного здоров'я) для 369 захворювань і травм і 87 метаболічних, поведінкових і екологічних факторів ризику за віком, статтю, роком і місцем проживання.

У дослідженні розлади новонароджених були розділені на п'ять категорій:

- передчасні пологи новонароджених у період вагітності,
- енцефалопатія новонароджених внаслідок асфіксії та травми новонароджених,
- сепсис новонароджених та інші неонатальні інфекції,
- гемолітична хвороба та інші неонатальні жовтяниці та інші неонатальні розлади.

Дослідники оцінили річну відсоткову зміну розладів за часом і розділили вплив на вплив домогосподарств (наприклад, відкритий вогонь, використання вугілля) та вплив *навколишнього середовища* (на вулиці) PM 2.5.

У 2019 році приблизно одна п'ята (20,77%) глобальних розладів була пов'язана з 7,54% впливу навколишнього середовища PM 2.5 і 13,23% впливу побутових PM 2.5.

Глобальна частка розладів, що відноситься до побутових PM 2.5 суттєво зменшилася за останні 30 років, але розлади, пов'язані з *навколишнім* PM 2.5 сильно зросли, особливо в районах низької забудови. Розлади у ранньому віці (0–6 днів) вищі у немовлят чоловічої статі, а основними видами навантаження були передчасні пологи та неонатальна енцефалопатія. Показники можуть бути вищими у немовлят чоловічої статі через їх більший середній розмір і, отже, вищу потребу в кисні.

У 2019 році найвищий показник DALY для розладів новонароджених, пов'язаних із PM 2.5, спостерігався в Південній Азії, тоді як найшвидше зростання спостерігалося у Східній Африці на південь від Сахари (орієнтовна річна процентна зміна 2,55) та Південній Азії (3,88). Загалом на Індію, Пакистан і Нігерію припадає понад 60% загальних розладів (порівняно з 2% і 3% для Європи та Америки відповідно), що відображає глибоку нерівність між різними глобальними регіонами. Враховуючи глибокий вплив на здоров'я матері та новонародженого, регулювання та нагляд за PM 2.5 слід посилити, особливо в менш розвинених країнах, включаючи контроль промислового пилу, структуру та "чистоту" споживання енергії та контроль викидів вихлопних газів. ВООЗ рекомендує знизити середньорічне цільове значення PM 2.5 з 10 мкг/м^3 до 5 мкг/м^3.

https://environment.ec.europa.eu/news/air-pollution-blame-one-fifth-global-burden-newborn-health-disorders-2023-08-10_en

ЗНАЧНЕ ЗРОСТАННЯ ПОРУШЕНЬ ЛІСІВ ЗА ОСТАННІ 70 РОКІВ

Комплексне дослідження європейських лісів виявило різке зростання порушень лісів у 34 країнах у період з 1950 по 2019 рік.

Дослідження, фінансоване ЄС, додає доказів зростання порушень лісів. Деякі природні збитки від порушень, спричинених, наприклад, пожежею, вітровалами або хворобами, є життєво важливими для здоров'я лісу, оскільки свіжі щілини пропускають сонячне світло, а мертві дерева повертають поживні речовини в ґрунт.

В ЄС політика здорових лісів включає, зокрема, *Стратегію ЄС щодо біорізноманіття до 2030 року*, Лісову *стратегію ЄС до 2030 року*, пропозиції щодо закону про відновлення природи та *рамки ЄС із моніторингу лісів і стратегічних планів,* а також *Положення про землю, зміни землекористування та лісове господарство (ЗЗЗЛГ)*.

Комплексна система моніторингу порушень лісів допоможе лісовим менеджерам і політикам краще зрозуміти зв'язок між кліматом і порушеннями, йдеться в дослідженні. У свою чергу, ця система підтримуватиме надання екосистемних послуг лісам.

Щоб підтримати цю мету, дослідники створили *онлайнову безкоштовну базу даних* пошкодження лісів. Охоплюючи 34 європейські країни, новий ресурс оновлює базу даних про пошкодження лісів у Європі (DFDE) (2000) до 2019 року, використовуючи дані наукових досліджень і мережі експертів. Отриманий набір даних містить 173 506 записів із 600 джерел і, зокрема, покращує картину для таких країн, як Естонія, Латвія, Литва, Словаччина, Словенія та Сербія, чиї дані раніше були важкодоступними.

Охоплення п'яти поширених джерел загроз, включаючи вітер, пожежу, ялиновий короїд та інші біотичні та абіотичні агенти (тобто гриби, нематоди, посуха, мороз або град), і використання комбінації алгоритмів машинного навчання та експертних знань для заповнення даних дали можливість дослідникам підрахувати, що ці пошкодження призвели до втрат від 52,4 мільйона $м^3$ до 62,1мільона $м^3$ деревини щороку в середньому протягом 70-річного періоду. Діапазон результатів змінюється залежно від точності методу розрахунку, при цьому машинне навчання показує вищі значення, експертні знання – нижчі.

У середньому втрати дерев зросли на 845 тис. $м^3$ на рік. За останні 20 років загальна кількість пошкодженої деревини на рік становила в середньому 80 000 000 $м^3$.

Найбільше шкоди завдав *вітер – 46% від об'єму порушеної деревини.* У 1990-х і 2000-х роках були особливо високі темпи вітрових збурень (47,8 і 38,3 $м^3$/рік відповідно). Як екстремальні події, так і хронічні пошкодження зросли протягом періоду дослідження.

Пожежа була другою за значущістю стихією, на неї припадало 24% від обсягу пошкоджень деревини. Її вплив значно зріс із великим піком у 1970-х і 1990-х роках. Удосконалені стратегії боротьби з пожежами запроваджені з 1990-х років, але їм протидіють наслідки зміни клімату.

Короїди також спричинили значне зростання небезпеки. На них припадало 17% об'єму руйнування дерев, в основному через величезні спалахи в останнє десятиліття. Зміна клімату також стимулює цю тенденцію, створюючи більш сприятливі умови для комах.

Інші біотичні фактори спричинили 8% пошкодженої деревини, різко збільшившись після 1980-х років. Середній об'єм деревини, зруйнованої *абіотичними порушеннями*, збільшився майже в шість разів, приблизно з 630 000 м^3/рік у 1950-х роках до 3,7 млн м^3/рік у 2010-х роках.

Враховуючи ці результати, дослідження рекомендує лісовим менеджерам і політикам розробити нові стратегії адаптації. *Дослідники припускають,* що необхідна узгоджена, послідовна загальноєвропейська система моніторингу та звітності про пошкодження лісів, що працює майже в режимі реального часу, яка б поєднувала наземні спостереження та дистанційне зондування, щоб розвинути наше розуміння та здатність реагувати на динаміку порушень.

Довідково:

Це дослідження фінансувалося такими проєктами ЄС:

ForestValue - інноваційна біоекономіка, заснована на лісі;

RESONATE - Стійкі лісові ланцюги створення вартості – підвищення стійкості за допомогою природних і соціально-економічних реакцій;

Причини та наслідки реорганізації лісів: До розуміння змін лісів

https://environment.ec.europa.eu/news/major-rise-forest-disturbances-over-past-70-years-2023-08-02_en

АНАЛІЗ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ АДАПТАЦІЇ ДО ЗМІНИ КЛІМАТУ У СКАНДИНАВІЇ ТА РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ПОЛІТИКИ АДАПТАЦІЇ

У звіті Ради Міністрів Скандинавських країн представлено результати порівняльного аналізу політики адаптації до зміни клімату в Данії, Фінляндії, Ісландії, Норвегії та Швеції.

Ґрунтуючись на порівняльному аналізі законодавчої бази, політичних інструментів та механізмів фінансування, звіт визначає найкращі практики та основні проблеми, а також ключові фактори, що впливають на прогрес національної адаптації. Незважаючи на значний прогрес у кількох скандинавських країнах, звіт визначає численні проблеми, включаючи відсутність систем моніторингу, звітності та оцінки, відсутність достатнього фінансування та економічних стимулів, а також відсутність відповідних інструментів і знань для узгодження адаптації з іншими суспільними цілями, такими як пом'якшення наслідків та сталий розвиток. Звіт закінчується пропозицією шляхів покращення адаптації в скандинавських країнах.

Друга робота – аналітична записка із рекомендаціями щодо політики, заснованих на оцінці передового досвіду та ключових викликів політики адаптації у скандинавських країнах – представляє п'ять основних політичних рекомендацій для органів державної влади скандинавських країн: 1) переосмислити адаптацію як трансформацію; 2) встановити механізми систематичної генерації знань і розробити відповідні показники; 3) зруйнувати відокремлену структуру між секторами та розробити чітко сформульований політичний цикл; 4) посилити фінансування адаптації та економічні механізми стимулювання та перенести знання про ризики та вразливі місця на місцеві адаптаційні заходи; 5) розширити

політичний мандат на адаптацію та зміцнити міжнародні зобов'язання, в тому числі через Північну співпрацю.

https://www.norden.org/en/publication/comparison-and-analysis-national-climate-change-adaptation-policies-nordic-region?utm_medium=email&utm_source=transactional&utm_campaign=Norden_Newsletter

https://www.norden.org/en/publication/towards-enhanced-climate-change-adaptation-nordic-region?utm_medium=email&utm_source=transactional&utm_campaign=Norden_Newsletter

УКРАЇНА В ЄВРОПЕЙСЬКОМУ ТА СВІТОВОМУ НАУКОВОМУ ПРОСТОРІ

МОН ПРОПОНУЄ ДЛЯ ГРОМАДСЬКОГО ОБГОВОРЕННЯ ПРОЄКТ ЗАКОНУ УКРАЇНИ "ПРО СИСТЕМУ ПРІОРИТЕТНИХ НАПРЯМІВ НАУКОВОЇ, НАУКОВО-ТЕХНІЧНОЇ ТА ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ"

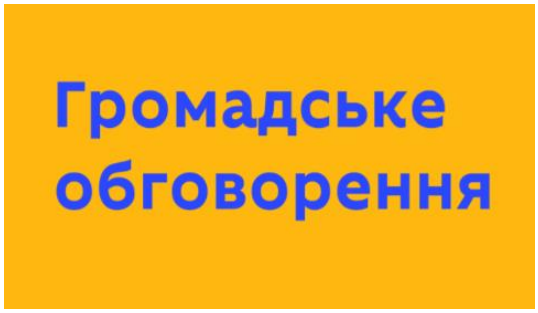

Міністерство освіти і науки України пропонує для громадського обговорення *проєкт Закону України* "Про систему пріоритетних напрямів наукової, науково-технічної та інноваційної діяльності в Україні".

- *Порівняльна таблиця*
- *Пояснювальна записка*

Метою проєкту акта є визначення правових та організаційних засад нової системи формування й реалізації пріоритетних напрямів у сферах наукової, науково-технічної та інноваційної діяльності в Україні, спрямованих на забезпечення національної безпеки, конкурентоспроможності виробничої сфери, сталого розвитку та підвищення якості життя населення.

Відповідно до положень законопроєкту:

- здійснюватиметься формування єдиного переліку пріоритетних напрямів наукової, науково-технічної та інноваційної діяльності, що визначатимуться на період до 5 років, замість нині існуючих переліків пріоритетних напрямів розвитку науки і техніки та інноваційної діяльності, які наразі є занадто розпорошеними і суттєво дублюються;
- здійснюватиметься формування єдиного переліку пріоритетних напрямів наукової, науково-технічної та інноваційної діяльності, у межах якого виділятимуться дві групи пріоритетних напрямів – пріоритетні напрями групи "Передова наука", спрямовані на розвиток фундаментальних наукових досліджень світового рівня, та пріоритетні напрями групи "Подолання національних викликів", спрямовані на розвиток усього ланцюга від фундаментальних досліджень до науково-технічних (експериментальних) розробок у сферах, що є важливими для забезпечення

національної безпеки та оборони, відновлення економіки та повоєнного сталого розвитку країни;

- запропоновано перелік тематичних підгруп групи "Подолання національних викликів" і вперше за 30 років існування пріоритетів до них додано новий напрям національної безпеки і оборони, який був відсутній у попередніх нормативних документах. Додано напрям креативного й інклюзивного суспільства, який зокрема спрямований на забезпечення розвитку гуманітарної сфери країни – мови, історії, освіти, розв'язання гострих соціальних та демографічних проблем, протидії різним формам дискримінації, консолідації українського суспільства тощо;
- визначаються критерії та порядок відбору пріоритетних напрямів.

Зауваження та пропозиції до законопроєкту просимо надсилати до 06 вересня 2023 року на електронну пошту: andrii.petrovskyi@mon.gov.ua.

https://mon.gov.ua/ua/news/mon-proponuye-dlya-gromadskogo-obgovorennya-proyekt-zakonu-ukrayini-pro-sistemu-prioritetnih-napryamiv-naukovoyi-naukovo-tehnichnoyi-ta-innovacijnoyi-diyalnosti-v-ukrayini

У ВЕРХОВНІЙ РАДІ УКРАЇНИ ЗАРЕЄСТРОВАНО ДВА НОВІ ЗАКОНОПРОЄКТИ, ЩО ПОЛІПШАТЬ УПРАВЛІННЯ СИСТЕМОЮ ВИЩОЇ ОСВІТИ

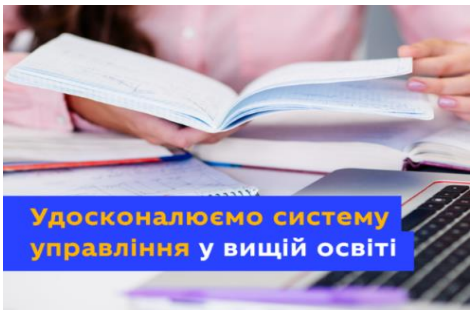

У Верховній Раді України зареєстрували два освітні законопроєкти: 9600 і 9601. Вони є результатом спільної роботи Комітету Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій та Міністерства освіти і науки України. Ці законопроєкти спрямовані на впорядкування певних моментів управління в системі вищої освіти.

Законопроєкт 9600 "Щодо підтримки наукової роботи в ЗВО". Згідно з його положеннями запропоновано зменшити навчальне навантаження науково-педагогічних працівників вищої освіти: з нинішніх 600 годин у рік до 400-500 годин у рік. Ця цифра залежатиме від обсягу виконуваної ними наукової роботи – облік годин ЗВО ведуть самостійно в межах їхньої автономії. Так ми заохочуватимемо наукову роботу в університетах, а робочий час викладачів формуватиметься за тим же принципом, що у їхніх європейських колег. Якщо ж викладач повністю зосереджується саме на навчанні, то буде правильно кваліфікувати його як педагогічного працівника і не вимагати наукової роботи.

Законопроєкт 9601 "Щодо дебюрократизації діяльності центрального органу виконавчої влади у сфері освіти і науки". Ним передбачено відхід від затвердження Атестаційною колегією Міністерства освіти і науки вчених звань доцента, професора, старшого дослідника. Учені звання присвоюються вченими радами університетів та наукових установ, а подальше їхнє затвердження в Міністерство освіти і науки є зразком зайвої бюрократії. Учене звання має відповідати посаді науково-педагогічного працівника і присвоюватися самим закладом, у якому той працює.

Також цей законопроєкт передбачає, що Міністерство освіти і науки більше не проводитиме ліцензування освітньої діяльності та державного нагляду (контролю) за дотриманням вимог ліцензійних умов, що передбачено Державною антикорупційною програмою. Цю функцію перебере на себе Державна служба якості освіти, адже відповідно до Державної антикорупційної програми заклад, що формує ліцензійні умови, не може також і перевіряти додержання цих умов.

https://mon.gov.ua/ua/news/dva-novi-zakonoproyekti-sho-polipshat-upravlinnya-sistemoyu-vishoyi-osviti-zareyestruvali-u-verhovnij-radi-ukrayini

РОЗМАХ ПРОЄКТІВ УКРАЇНСЬКИХ УНІВЕРСИТЕТІВ ДАЄ СВОЇ ПЛОДИ

Схема Європейського інституту інновацій і технологій, яка дозволяє українським навчальним закладам приєднуватися до існуючих університетських підприємницьких мереж, знайшла значне поширення, що призвело до низки історій успіху

Після того, як росія почала повномасштабне вторгнення в Україну в лютому 2022 року, світ науки кинувся на допомогу дослідникам і інноваторам країни. У EIT, який надає підприємницьку підготовку, прискорення бізнесу та освітні послуги, було проведено мозковий штурм, яким чином вони можуть зробити свій внесок.

Двоє керівників проєкту, Антуан Берварт і Моніка Блоджетт, виступили з ідеєю дозволити українським університетам перейти до інноваційних проєктів, якими вони керували в Ініціативі вищої освіти EIT (EIT HEI). На той час це була абсолютно нова схема, оскільки щойно було обрано 26 консорціумів у другому пілотному конкурсі.

Ідея полягала в тому, щоб до кожного проєкту додати один український університет. Лише через кілька тижнів 14 університетів приєдналися до 11 існуючих проектів.

"Ми вирішили інтегрувати українців, щоб підвищити якість існуючих проектів", – каже Долорес Фолькерт, керівник EIT HEI. "Ми подали заявку в липні та отримали зелене світло в серпні". Ініціатива вже принесла плоди, крім прямої підтримки учасників, каже Фолькерт.

Один проєкт під назвою DISCO підтримав українські стартапи, які згодом отримали польську премію за інтернаціоналізацію. В іншому випадку українські партнери з проєкту ILCA, орієнтованого на клімат, були запрошені на захід Організації Об'єднаних Націй, де вони підписали дорожню карту відновлення клімату.

Налагодження нових зв'язків із існуючими мережами також дало українським організаціям поштовх у подальших дзвінках. У конкурсі EIT HEI у березні 2023 року 37 українських організацій подали заявки на 21 запропонований проєкт.

Щоб допомогти з поданням заяв, ЗВО випустило відео, в якому українською мовою пояснюється виклик і процес. Підтримка в рамках проєктів не призначена спеціально для

українських закладів, але, якщо їх буде відібрано для фінансування, учасники отримають досвід, викладання, тренінги та наставництво з розбудови інноваційного та підприємницького потенціалу у вищій освіті. І це також можливість спілкування, що дозволяє українцям краще інтегруватися в дослідницьке та інноваційне середовище ЄС. "Йдеться про те, щоб отримати більше досвіду та знань у сфері підприємництва, а також мати більший зв'язок із партнерами за межами країни", – каже Волкерт.

https://sciencebusiness.net/news/european-institute-innovation-and-technology/ukrainian-universities-hopping-projects-bearing

УКРАЇНСЬКІ НАУКОВЦІ НАДАЛІ ЗМОЖУТЬ БЕЗКОШТОВНО КОРИСТУВАТИСЯ ВАЖЛИВИМИ ЕЛЕКТРОННИМИ РЕСУРСАМИ НАУКОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ

Підтримуючи українських учених у складних умовах війни, багато видавництв і компаній відкрили безкоштовний доступ до своїх електронних ресурсів і досі продовжують його надавати.

У липні цього року МОН надіслало офіційне звернення щодо потреби в збереженні українським ученим безоплатного доступу до електронних ресурсів наукової інформації в межах проєкту Research4Life.

За результатами розгляду цього звернення на щорічній зустрічі видавців-партнерів Research4Life було повідомлено про збереження українським установам безкоштовного доступу до ресурсів платформи до кінця 2024 року.

Нагадуємо, що з березня 2022 року українським науковцям стала доступною більшість контенту платформи Research4Life, через яку вчені й освітяни, а також фахівці в галузях державного управління, охорони здоров'я, сільського господарства тощо з країн, що розвиваються, мають змогу використовувати електронні книги, журнали, бази даних багатьох видавництв і компаній світу (за інформацією, яка нещодавно публікувалася на порталі, обсяг контенту платформи досяг 200 тис. одиниць – журналів, книг, баз даних).

На початку 2023 року було оновлено статус України на офіційному вебсайті Research4Life із зазначенням про приєднання країни до групи країн А, організації та фахівці з яких мають безкоштовний доступ до ресурсів платформи. Нині вже понад 550 українських установ зареєструвалися на порталі Research4Life та отримали можливість налаштувати доступ для своїх працівників.

Раніше за результатами розгляду звернення МОН компанією "Clarivate" було ухвалено рішення про збереження для закладів вищої освіти і наукових установ України до кінця цього року доступу до бази даних "Web of Science", а компанія "Elsevier" продовжує надавати доступ до баз даних "Scopus", "ScienceDirect" та низки інших електронних ресурсів.

https://mon.gov.ua/ua/news/ukrayinski-naukovci-nadali-zmozhut-bezkoshtovno-koristuvatisya-vazhlivimi-elektronnimi-resursami-naukovoyi-informaciyi

ДЕРЖАВНА ДОПОМОГА: КОМІСІЯ СХВАЛИЛА ФРАНЦУЗЬКИЙ ПРОЄКТ НА СУМУ 1,5 МІЛЬЯРДА ЄВРО ДЛЯ ПІДТРИМКИ ДОСЛІДЖЕНЬ ТА РОЗРОБЦІ ІННОВАЦІЙНИХ АКУМУЛЯТОРІВ ДЛЯ ЕЛЕКТРОМОБІЛІВ

Згідно з правилами ЄС щодо державної допомоги, Європейська комісія схвалила французький запит на суму 1,5 мільярда євро для підтримки ProLogium Technologies ("ProLogium") – проєкту із досліджень та розробки нового покоління акумуляторів для електромобілів Цей захід сприятиме досягненню стратегічних цілей Європейської *зеленої угоди* та *Стратегії ЄС щодо акумуляторів*.

Допомога матиме форму прямого гранту в розмірі до 1,5 мільярда євро, який покриватиме проєект науково-дослідних розробок до кінця 2029 року.

У рамках проєкту Prometheus ProLogium буде розроблено:

SSB "першого покоління", щоб подолати обмеження поточних літій-іонних батарей;

SSB "другого покоління" з підвищеною щільністю енергії та стійкістю;

методи переробки SSB і стратегії переробки для різних компонентів батареї;

стандарти утилізації SSB.

ProLogium взяв на себе зобов'язання активно ділитися технічними ноу-хау, отриманими в рамках проєкту, з промисловістю та науковими колами.

Комісія оцінила цей захід відповідно до правил ЄС про державну допомогу, зокрема статті 107(3)(c) Договору про функціонування Європейського Союзу ("ДФЄС"), який дозволяє державам-членам підтримувати розвиток певної економічної діяльності до певних умов, а також *Концепції державної допомоги для досліджень, розробок та інновацій (*RDI).

Комісія встановила, що:

- Захід сприяє розвитку економічної діяльності, зокрема науково-дослідної діяльності для розробки нового покоління технології SSB для електромобілів.
- Допомога має "стимулюючий ефект", оскільки бенефіціар не здійснював би інвестиції в науково-дослідну діяльність для твердотільних батарей без державної підтримки.
- Цей захід є необхідним і доречним для сприяння відповідній науково-дослідній діяльності. Крім того, вона є пропорційною, оскільки рівень допомоги відповідає фактичним потребам у фінансуванні.
- Цей захід має достатні гарантії, щоб гарантувати обмеження невиправданих спотворень конкуренції. Зокрема, якщо проєкт виявиться дуже успішним і принесе додаткові чисті доходи, бенефіціар поверне частину отриманої допомоги до Франції за механізмом повернення коштів. Нарешті, ProLogium поширюватиме технічне ноу-хау, отримане в рамках проєкту.

- Допомога приносить позитивний ефект, який переважує будь-яке потенційне спотворення конкуренції та торгівлі в ЄС.

На цій основі Комісія схвалила французький захід відповідно до правил ЄС щодо державної допомоги.

Довідково:

У Повідомленні про правила державної допомоги для досліджень, розробок та інновацій ("Рамкова програма RDI 2022") встановлюються правила, згідно з якими держави-члени можуть надавати державну допомогу компаніям для діяльності з RDI, забезпечуючи при цьому рівні умови гри.

Рамкова програма RDI спрямована на сприяння дослідницькій та інноваційній діяльності, яка через неспроможність ринку не відбулася б за відсутності державної підтримки. Це дозволяє державам-членам, за певних умов, надавати необхідні стимули компаніям і дослідницькому співтовариству для здійснення цієї важливої діяльності та інвестицій у цій галузі. RDI Framework застосовує принцип технологічної нейтральності і, таким чином, стосується всіх технологій, галузей і секторів, щоб гарантувати, що правила не передбачають заздалегідь шляхів, які призведуть до нових рішень для інноваційних продуктів, процесів і послуг.

https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_23_4029

ЛАТВІЯ КАРДИНАЛЬНО ЗМІНИТЬ ДОКТОРСЬКІ ТА НАУКОВІ КАР'ЄРИ

Згідно з новим законодавством Латвії, яке вступить в дію цієї осені, аспіранти отримають державну зарплату не менше 1000 євро на місяць, замінивши колишню модель стипендій. Це буде доповненням до зобов'язання університетів надавати більш-менш рівну суму від активної участі в дослідницьких проєктах.

Іншою зміною стане прив'язування аспірантів до конкретних дослідницьких проєктів, тобто всі вони залучені до досліджень і розробок з першого дня навчання.

Нещодавно опублікований European Innovation Scoreboard оцінює бал латвійських випускників докторантури лише у 25,8% від середнього показника в ЄС і вказує низьку кількість випускників як один із головних недоліків. Зміни, які набудуть чинності з 2024 року, збільшать кількість постдокторів (з 100) до 250–300 на рік, що дасть країні шанс замінити когорту вчених, які щороку виходять на пенсію.

Бюджет для нових державних зарплат спочатку надходитиме з європейських регіональних фондів і Фонду відновлення та стійкості після COVID, але в якийсь момент бюджет вищої освіти доведеться збільшити, щоб покрити ці витрати. Зарплата доктора філософії в 1000 євро була прийнята до пандемії COVID-19 і може бути збільшена.

У звіті Європейської комісії за 2018 рік про латвійську систему фінансування наукових досліджень висвітлено проблеми, з якими стикаються науковці, будуючи кар'єру в країні. "Новим поколінням було важко увійти в систему через брак нових посад і низьку привабливість академічної кар'єри в Латвії порівняно з можливостями в інших країнах", – йдеться у звіті.

Плани щодо вирішення цієї проблеми розроблялися деякий час, але були відкладені через пандемію COVID-19. Урядовий план із чотирьох пунктів передбачає, зокрема, запровадження штатних посад для науковців. Латвія була рідкісним винятком у Європі, оскільки раніше не мала таких, зазвичай пропонуючи професорам строкові шестирічні контракти. Крім того, уряд хоче підвищити зарплати професорів і створити кращий баланс між викладацькими та науковими обов'язками.

У липні цього року Європейська комісія оголосила про необов'язковий, тристоронній підхід до покращення академічної кар'єри, який включає більш ефективний моніторинг наукової кар'єри через обсерваторію; оновлений статут науковців; і структуру компетенцій із семи сфер, у яких дослідники повинні розвивати навички.

Наукоємність ДіР є однією з найнижчих у ЄС – лише 0,74% ВВП. Середній показник по ЄС становить 2,3%. Це сприяє відсутності інвестицій у вищу освіту, дослідницькі інститути та університети. Середньострокова мета уряду полягає в тому, щоб збільшити інтенсивність науково-дослідних робіт щонайменше до 1,5%, включаючи підвищення частки державного бюджету з 0,25% до 0,5%.

Іншою сферою, яка потребує вдосконалення, є звітування про дані ДіР, чого часто не вистачає в приватному секторі, оскільки багато компаній вважають це додатковим адміністративним тягарем. Це потрібно змінити, і це дасть більш точне уявлення про те, де знаходиться Латвія в європейському контексті.

Цього року уряд вклав додаткові 20 мільйонів євро в бюджет ДіР, що є найбільшим збільшенням з 2007 року.

https://sciencebusiness.net/news/universities/latvia-overhaul-phds-and-academic-careers?check_logged_in=1

НОВИЙ ПІДХІД ДО ЛІКУВАННЯ РОЗСІЯНОГО СКЛЕРОЗУ: АКТИВУЙТЕ СИЛИ СВОГО ТІЛА

Дослідники з Інституту клінічної біохімії Ганноверської медичної школи *виявили* механізм природного походження, який можна використовувати для відновлення мієлінової оболонки, зруйнованої при розсіяному склерозі.

Розсіяний склероз (РС) – це запальне аутоімунне захворювання центральної нервової системи (ЦНС). Лише в Німеччині цим захворюванням страждають понад 280 000 людей. У більшості випадків РС прогресує у вигляді рецидивів, які виникають абсолютно нерегулярно як різкі запальні реакції в спинному і головному мозку. При цьому атаки імунних клітин руйнують захисну мієлінову оболонку нервових волокон і тим самим пошкоджують нерви.

Для уповільнення запального процесу зазвичай використовується кортизон у високих дозах. Для зменшення кількості і тяжкості нападів також використовується профілактична імунотерапія. Дійсно, оболонки нервових волокон можуть бути частково

відновлені власними процесами організму. Але у хворих на РС це відновлення зазвичай є неповноцінним, якщо взагалі починається.

І на сьогодні не існує препарату, що сприяє відновленню оболонок нервів. Дослідники Інституту клінічної біохімії Ганноверської медичної школи виявили природний механізм, який може бути використаний для рішучого поліпшення відновлення мієлінової оболонки.

У центрі уваги вчених знаходяться мікрогліальні клітини мозку. На додаток до роботи в якості "сміттярів", які видаляють пошкоджені клітини та сторонні тіла, мікроглія виконує завдання імунної відповіді і постійно шукає ознаки пошкодження або інфекції. При виникненні проблем мікрогліальні клітини активуються, виділяють цитокіни та інші сигнальні молекули.

Цей сигнал залучає інші імунні клітини, такі як Т-і В-клітини, які зазвичай знаходяться поза мозком. Вирішальну роль в активації мікроглії грає власне з'єднання організму – полісіалова кислота.

"У мікроглії є імунний рецептор Siglec-E, який розпізнає полісахарид, – пояснює співавтор роботи Хауке Тіслер. – Якщо молекула цукру зв'язується з рецептором, то клітини мікроглії переходять з "запального" атакуючого стану в "протизапальну"".

Додаючи полісіалову кислоту ззовні в культури з живими ділянками тканин, дослідники змогли показати, що раніше зруйновані мієлінові оболонки практично повністю відновлюються в результаті протизапальної дії полісіалової кислоти на клітини мікроглії.

"Мікрогліальні клітини – це ключові клітини, які виконують роботу безпосередньо на місці, і які ми хочемо направити в певне русло, так би мовити, за допомогою полісіалової кислоти і тим самим запрограмувати їх на одужання", – говорить Тіслер.

Руйнування мієлінової оболонки і нервових клітин призводить до тяжких наслідків, вони вплинуть на всі функції головного і спинного мозку, але в першу чергу на здатність рухатися і координувати свої дії, відчуття дотику і здатність бачити. У значної частини пацієнтів розсіяний склероз призводить до важкої інвалідності.

"Активізація здібностей мозку до самовідновлення стала б багатообіцяючою підмогою в терапії розсіяного склерозу, яка тепер зосереджена виключно на імунній системі", – говорить співавтор роботи Лара-Ясмін Шредер. "Вік хворих зазвичай становить від 20 до 40 років, коли вперше з'являються клінічні симптоми РС, це залишає достатньо часу для того, щоб втрутитися в процес регенерації між нападами РС і запобігти пошкодженню нервів".

Дослідження на культурах тканинних зрізів мають лише обмежене значення. Але дослідники оптимістично налаштовані.

"Перевага полягає в тому, що рецептор Siglec-E в мозку знаходиться тільки на клітинах мікроглії, і тому полісіалова кислота може впливати на них дуже цілеспрямовано", – пояснює доктор Тіслер.

https://cikavosti.com/novyj-pidhid-do-likuvannya-rozsiyanogo-sklerozu-aktyvujte-syly-svogo-tila/

ПОЛЬСЬКИЙ ДОСЛІДНИЦЬКИЙ ЦЕНТР РОЗКРИВАЄ ПОТЕНЦІАЛ ЛІКУВАННЯ МРНК

Потенціал мРНК виходить далеко за рамки вакцини проти COVID-19. За підтримки проєкту MOSaIC, який фінансується ЄС, дослідницький центр у Польщі проводить передові дослідження в цій галузі, прокладаючи шлях до нових методів лікування таких захворювань, як рак, хвороба Альцгеймера та генетичні захворювання.

Традиційні вакцини зміцнюють імунну систему, вводячи в наш організм ослаблений або інактивований мікробний матеріал. Навпаки, вакцини Pfizer-BioNTech і Moderna проти COVID-19 містять інформаційну РНК (мРНК), набір генетичних інструкцій для створення нешкідливого вірусного білка. Потрапляючи в організм, наші власні клітини використовують ці інструкції для створення білків, забезпечуючи імунну систему інформацією, необхідною для розпізнавання та боротьби з вірусом у майбутньому.

Однак COVID-19 – це лише вістря голки з точки зору можливостей мРНК.

"Технології, засновані на РНК і клітинній біології, мають великий потенціал для терапевтичного використання в лікуванні численних захворювань людини, включаючи вірусні інфекції, рак, рідкісні вроджені захворювання і навіть нейродегенерацію", – каже Яцек Кузніцкі, координатор проєкту MOSaIC, колишній директор Міжнародного інституту молекулярної та клітинної біології (IIMCB) у Варшаві, Польща.

За допомогою проєкту MOSaIC РНК стала однією з головних спеціалізацій IIMCB разом із клітинною біологією. Робота IIMCB в обох областях призведе до ідентифікації механізмів захворювань людини та нових мішеней для ліків, які можна перевести в клінічне застосування, ліки, вакцини та діагностичні маркери.

Але проєкт також сприяв іншим стратегічним розробкам IIMCB. Наприклад, Дзембовський заснував і науково керує відділом геномної інженерії, орієнтованим на бізнес. Підрозділ пропонує дослідницькому співтовариству широкий спектр генетичних модифікацій мишей за допомогою методології CRISPR/Cas9, а також послугу для швидкого створення моделей трансгенних тварин.

Іншим важливим результатом є участь IIMCB у навчанні дослідників. Разом з вісьмома іншими дослідницькими організаціями, що спеціалізуються на біології, хімії, медицині та фізиці, IIMCB запустив спеціальну школу PhD. На сьогодні школа прийняла 300 докторантів із 25 країн.

І останнє, але не менш важливе: проєкт MOSaIC дозволив інституту запроваджувати та просувати ефективну науку та управління персоналом, приділяючи особливу увагу заходам гендерної рівності та різноманітності.

Досягнення проєкту MOSaIC створили основу для безпрецедентного розвитку IIMCB – трансформації, яка триває сьогодні в рамках нового проєкту, що фінансується ЄС. Завдяки цьому проєкту та під керівництвом директора Марти Міончинської інститут прагне

стати першим у своєму роді польським науковим центром, який поєднує передові дослідження з професійною діяльністю з комерціалізації.

"Сьогодні ІІМСВ – це місце, куди запрошуються амбітні та мотивовані люди – науковці, студенти, підприємці – для проведення високоякісних кардинальних досліджень, які можуть змінити охорону здоров'я, як ми її знаємо", – підсумовує Кузніцкі.

Деталі проєкту

Координатор: Польща

Учасники: Польща

Загальні витрати: € 2 498 887; внесок ЄС: € 2 498 887

Тривалість: листопад 2018 – жовтень 2023.

https://ec.europa.eu/research-and-innovation/en/projects/success-stories/all/polish-research-centre-unlocks-potential-mrna-treatments

ПОДІЇ: КОНФЕРЕНЦІЇ, СЕМІНАРИ, ТРЕНІНГИ, СТИПЕНДІЇ, ГРАНТИ

У РАМКАХ ПРОЕКТУ FIT-4-NMP ПРОГРАМИ "ГОРИЗОНТ 2020" ВІДБУДУТЬСЯ ТРИ ІНТЕРАКТИВНИХ СЕМІНАРИ З ТРАНСФЕРУ ТЕХНОЛОГІЙ

Восени 2023 року в рамках проєкту FIT-4-NMP програми "Горизонт 2020" відбудуться три інтерактивних семінари з трансферу технологій.

Семінари будуть проводитися щомісяця: 18-19 вересня в Бухаресті, 26-27 жовтня в Братиславі і наприкінці листопада у Варшаві.

Семінари призначені для осіб, відповідальних за налагодження співпраці між науковими організаціями та промисловістю, які бажають розширити навички та поглибити знання щодо особливостей цієї співпраці та впровадження результатів наукових досліджень та розробок у виробництво.

Мета навчання

- Представити широкий огляд завдань, які виконують спеціалісти та офіси з трансферу технологій/знань (Technology/Knowledge Transfer Offices T/KTO);
- Представити основні результату роботи KTO / TTO;
- Надати базову інформацію щодо патентування та оцінки патентів, а також процесу ліцензування;
- Представити елементарні інструменти для роботи з винаходами, винахідниками, ліцензіатами, засновниками та потенційними партнерами по співпраці;
- Надати інформацію щодо створення компанії для комерціалізації науково-технічних досягнень, включаючи широкі можливості для її фінансування;
- Налагодження комунікації та співпраці між науковими та промисловими колами;
- Керування очікуваннями.

Усі учасники отримають сертифікат відвідування, в якому будуть вказані отримані в процесі навчання бали, що можуть бути використані в процесі подання заявки на отримання статусу Зареєстрованого спеціаліста із трансферу технологій (Registered Technology Transfer Professional (RTTP)).

RTTP – це міжнародний професійний стандарт для спеціалістів із трансферу технологій та комерціалізації знань, які працюють в університетах, промисловості та державних установах.

До участі у семінарі допускаються зареєстровані в базі проєкту талановиті новачки FIT-4-NMP та партнери консорціуму FIT-4-NMP. Для того, щоб зареєструватися в якості талановитого новачка FIT-4-NMP необхідно заповнити відповідну форму на сайті проєкту *https://www.fit-4-nmp.eu/newcomers-engaged* або звернутися із відповідним запитом на електронну адресу *s.lev@nas.gov.ua.*

Відповідно до умов та визначень проєкту FIT-4-NMP "Талановиті новачки" – це організації, компанії, особливо МСП, університети, науково-дослідні інститути чи інші організації, які не брали участі в проектах NMP програми "Горизонт 2020", але вважаються перспективними інноваторами на основі їхньої науково-дослідної, проєктної та/або патентної діяльності

У межах проєкту FIT-4-NMP для учасників семінару з України передбачено надання грантів на проїзд та проживання. Для отримання попередньої інформації щодо можливості отримання підтримки для участі в семінарі можна звернутися із відповідним запитом на електронну адресу s.lev@nas.gov.ua.

https://www.nas.gov.ua/UA/Messages/Pages/View.aspx?MessageID=10448

ВІДКРИТТЯ НОВИХ КОНКУРСІВ CERIC-ERIC (КОНСОРЦІУМУ НАУКОВО-ДОСЛІДНИЦЬКОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ ЦЕНТРАЛЬНОЇ ЄВРОПИ)

CERIC об’єднує в собі сучасну науково-дослідницьку інфраструктуру країн Центральної та Східної Європи задля забезпечення розвитку науки та промисловості в галузі дослідження матеріалів, біоматеріалів і нанотехнологій та надає відкритий доступ до цієї інфраструктури. Спільне використання провідних національних дослідницьких інфраструктур європейських країн дозволяє знаходити інноваційні рішення суспільних проблем у сферах енергетики, охорони здоров’я, харчування, культурної спадщини тощо. Мережа CERIC-ERIC, з урахуванням 11 нових лабораторій, на даний момент надає доступ через єдину точку входу до понад 60 зразків сучасного складного технологічного обладнання, розташованого в країнах Європи. Детальний опис можливостей CERIC шукайте *за посиланням.*

Доступ до інфраструктури CERIC відкритий для науковців з України та безкоштовний за умови, що отримані результати та дані будуть доступні спільноті протягом певного часу відповідно до Політики щодо наукових даних (Scientific Data Policy).

Граничний термін подання пропозицій:

• 4 вересня 2023 року – для попередньої оцінки подання з можливістю внесення поправок і покращення заявки;

• 2 жовтня 2023 року – рекомендовано тільки для досвідчених користувачів.

Докладна інформація

https://www.nas.gov.ua/UA/Messages/Pages/View.aspx?MessageID=10435

АМЕРИКАНСЬКЕ ФІЗИЧНЕ ТОВАРИСТВО ОГОЛОСИЛО ДВІ НОВІ ПРОГРАМИ ПІДТРИМКИ ДЛЯ УКРАЇНСЬКИХ ФІЗИКІВ

Американське фізичне товариство (American Physical Society (APS)) оголосило дві нові програми підтримки для фізиків та студентів-фізиків, які постраждали від російського вторгнення в Україну:

1. Програма видатних студентів APS – Україна. Студенти-магістри, аспіранти та молоді вчені-фізики можуть отримати до $2,000 на покриття витрат на поїздку для усної доповіді чи постерної презентації на засіданнях APS та засіданнях, схвалених APS або Міжнародним союзом теоретичної та прикладної фізики (IUPAP). Гранти можуть бути розширені до $5,000 для пропозицій, що включають додатково дослідницькі візити до лабораторії чи наукового партнера.

Дедлайн: 29 вересня 2023 року.

ПОДАТИ ЗАЯВКУ

2. Програма міжнародних дослідницьких поїздок APS – Україна. Фізики можуть отримати до $5,000 на покриття витрат на поїздку для відвідування закордонних наукових партнерів тривалістю не менше 1 місяця.

Дедлайн: 29 вересня 2023 року.

ПОДАТИ ЗАЯВКУ

https://www.nas.gov.ua/UA/Messages/Pages/View.aspx?MessageID=10393

КОНКУРС "НАЙКРАЩИЙ МОЛОДИЙ ВЧЕНИЙ АКАДЕМІЇ" ДЕДЛАЙН ПОДАННЯ МАТЕРІАЛІВ – 29 ВЕРЕСНЯ 2023 РОКУ

З ініціативи Ради молодих вчених НАН України та за підтримки НАН України цьогоріч започатковується конкурс "Найкращий молодий вчений Академії", який проводитиметься щороку і буде приурочений до святкування дня заснування НАН України.

Організатори запрошують представників наукової молодіжної спільноти НАН України презентувати свої науково-дослідницькі здобутки за такими *номінаціями:*

- інформаційні науки та математика;
- фізика та астрономія;
- технічні науки;

- науки про Землю та сталий розвиток;
- матеріалознавство;
- нанотехнології;
- енергетика;
- хімія;
- біологія;
- біотехнологія;
- економіка, менеджмент та соціологія;
- історія, філософія та право;
- літературознавство, мовознавство, народознавство та мистецтвознавство.

Дедлайн подання матеріалів – 29 вересня 2023 року.

Після експертного оцінювання та рейтингування буде визначено 20 переможців, які отримають дипломи і нагородні відзнаки. Для призерів конкурсу буде передбачено й додаткові форми підтримки, серед яких – цінні подарунки і фінансова винагорода.

Аби взяти участь у конкурсі, потрібно *заповнити анкету.*

ДОКЛАДНІШЕ

https://www.nas.gov.ua/UA/Messages/Pages/View.aspx?MessageID=10394

ОГОЛОШУЄТЬСЯ ІІІ-Й ВСЕУКРАЇНСЬКИЙ КОНКУРС НАУКОВИХ РОБІТ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ТА МОЛОДИХ УЧЕНИХ "БІЗНЕС І ПРАВА ЛЮДИНИ В УКРАЇНІ: ПРОБЛЕМИ ТА РІШЕННЯ ПІД ЧАС ВІЙНИ ТА ПОВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ"

Інститут економіко-правових досліджень імені В.К. Мамутова НАН України, Уповноважений Верховної Ради України з прав людини, Донецький науковий центр НАН та МОН України, Офіс аналітики та консультацій з питань сталого розвитку у співпраці та за підтримки Програми розвитку ООН в Україні й Проєкту Ради Європи "Посилення соціального захисту в Україні" проводять із нагоди 75-річчя Загальної декларації прав людини *ІІІ-й Всеукраїнський конкурс наукових робіт здобувачів вищої освіти та молодих вчених "Бізнес і права людини в Україні: проблеми та рішення під час війни і повоєнного відновлення"*.

Конкурс спрямований на популяризацію в Україні людиноцентричного підходу ООН до розвитку, Загальної декларації прав людини, Європейської соціальної хартії, Керівних принципів ООН з питань бізнесу та прав людини, Рекомендації Rec/CM(2016)3 Комітету міністрів Ради Європи з прав людини та бізнесу шляхом сприяння активізації та підтримки науково-дослідної роботи за складних обставин воєнного стану, вироблення пропозицій щодо науково-практичних рішень для забезпечення, дотримання і захисту прав людини у сфері господарювання в умовах війни та повоєнного відновлення, включно шляхом реалізації та вдосконалення Плану відновлення України, Національної стратегії у

сфері прав людини, Національної економічної стратегії, відповідних галузевих політик і нормативно-правових актів, розроблення майбутньої Української доктрини.

До участі в конкурсі запрошуються:

– *здобувачі вищої освіти* (студенти, які здобувають вищу освіту ступеня молодшого бакалавра, бакалавра чи магістра; курсанти; аспіранти; ад'юнкти);

– *молоді вчені: вчені віком до 35 років включно*, у т. ч. кандидати наук, доктори філософії, та вчені віком до 40 років, які мають науковий ступінь доктора наук або навчаються в докторантурі.

Учасникам конкурсу необхідно врахувати, що:

приймаються наукові роботи, які раніше не отримували нагород інших конкурсів, не публікувалися та не подані для публікації;

наукова робота має бути підготовлена виключно індивідуально, без співавторства;

кожен учасник може подати не більше 1 наукової роботи;

автори конкурсних робіт та їхні наукові керівники відповідають за якість робіт і дотримання академічної доброчесності;

усі наукові роботи буде перевірено на дотримання вимог щодо академічної доброчесності;

переможців конкурсу буде відзначено дипломами І-го, ІІ-го та ІІІ-го ступенів у номінаціях "Кращі наукові роботи здобувачів вищої освіти" та "Кращі наукові роботи молодих учених".

Участь у конкурсі – безкоштовна.

До 22 жовтня 2023 року на електронну адресу оргкомітету – Contest.BHR.2023@gmail.com – необхідно надіслати заявку щодо участі, конкурсну наукову роботу і скановану копію підписаної рецензії наукового керівника.

Інформація про Положення, пріоритетні напрями досліджень у межах загальної теми конкурсу, про його хід і результати розміщується на Інтернет-сайтах та фейсбук сторінках Інституту й Уповноваженого.

Контакти оргкомітету:

Санченко Алевтина (ел. адреса: alla.sanchenko@gmail.com) – координатор, консультації з питань співпраці;

Заблодська Інна (тел. +380504764030, ел. адреса: zablodin@gmail.com) – консультації із загальних питань;

Ромахова Оксана (тел. +380668546755, ел. адреса: romakhova_oksana@ukr.net);

Міщенко Вікторія (тел. +380952101185, ел. адреса: viktoriiia.mishchenko@gmail.com) – консультації з питань оформлення, подачі, допуску до участі та перевірки наукових робіт.

https://www.nas.gov.ua/UA/Messages/Pages/View.aspx?MessageID=10406

КОНКУРС НА ЗДОБУТТЯ ДЕРЖАВНИХ ІМЕННИХ СТИПЕНДІЙ НАЙКРАЩИМ МОЛОДИМ УЧЕНИМ ДЛЯ УВІЧНЕННЯ ГЕРОЇВ НЕБЕСНОЇ СОТНІ РОЗПОЧАВСЯ

21 серпня 2023 року, *розпочався* конкурс на здобуття державних іменних стипендій найкращим молодим ученим для увічнення подій Революції Гідності та вшанування подвигу Героїв України – Героїв Небесної Сотні, метою якого є увічнення подій Революції Гідності та вшанування подвигу Героїв України – Героїв Небесної Сотні.

Приймання документів триватиме до 20 вересня 2023 року. Претенденти на здобуття державних іменних стипендій надсилають документи в паперовому та електронному вигляді на адресу: МОН України, проспект Берестейський, 10, м. Київ, 01135, та заповнюють електронну форму за *посиланням*.

За результатами конкурсного відбору найкращим молодим ученим буде призначено 25 державних іменних стипендій строком на один рік у п’яти номінаціях:

- стипендія імені *Дмитра Максимова*;
- стипендія імені *Назарія Войтовича*;
- стипендія імені *Романа Гурика*;
- стипендія імені *Устима Голоднюка*;
- стипендія імені *Юрія Поправки*.

Виплата стипендій розпочнеться з 1 січня 2024 року.

Більше детальну інформацію шукайте за *посиланням* на сайті МОН.

https://mon.gov.ua/ua/news/konkurs-na-zdobuttya-derzhavnih-imennih-stipendij-najkrashim-molodim-uchenim-dlya-uvichnennya-geroyiv-nebesnoyi-sotni-rozpochavsya

VI НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ МОЛОДИХ ВЧЕНИХ "СУЧАСНА ГІДРОЕКОЛОГІЯ: МІСЦЕ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ У ВИРІШЕННІ АКТУАЛЬНИХ ПРОБЛЕМ" (АНОНС)

10-11 жовтня 2023 р. у Києві відбудеться VI Науково-практична конференція молодих вчених "Сучасна гідроекологія: місце наукових досліджень у вирішенні актуальних проблем".

Організатори конференції: адміністрація та Рада молодих вчених Інституту гідробіології НАН України, Гідроекологічне товариство України.

До участі в конференції запрошуються студенти магістратури, аспіранти та молоді вчені віком до 40 років.

Тематика конференції відповідає таким напрямам:

- гідробіологія, іхтіологія, паразитологія;
- радіоекологія, біотехнологія;
- стійкість та функціонування водних екосистем, біологічне різноманіття;

● екологічна гідрологія, гідрохімія;

● охорона навколишнього природного середовища, екологічна безпека водних об'єктів;

● методологія біологічної освіти.

Форма участі у конференції: очна (усна доповідь, стендова доповідь); дистанційно онлайн (участь з усною доповіддю, без доповіді).

Робочі мови конференції: українська, англійська.

Основні дати конференції:

10 вересня 2023 р. – кінцевий термін подачі тез доповідей, заявок на участь у конференції;

22 вересня 2023 р. – кінцевий термін сплати організаційного внеску;

10 – 11 жовтня 2023 р. – конференція.

За результатами роботи конференції буде сформовано та розміщено на офіційному сайті Інституту гідробіології НАН України електронний збірник тез доповідей з присвоєнням номера ISBN, а кожному учаснику буде надіслано сертифікат учасника в електронному вигляді.

Контакти оргкомітету:

Інститут гідробіології НАН України, м. Київ, пр. Володимира Івасюка, 12, 04210. Телефон: +38 (044) 419-39-81; факс +38 (044) 418-22-32. +38 (063)799-58-02 (Юлія Коваленко), +38 (098)626-16-98 (Наталія Іванова).

Заявка на участь

Перший інформаційний лист

https://www.nas.gov.ua/UA/Messages/Pages/View.aspx?MessageID=10409

1-Й САМІТ ЄС З ПИТАНЬ ВОДОРОСТЕЙ У ПАРИЖІ

Термін: 5-7.10.2023

Місце проведення: Париж, Океанографічний інститут

З 5 по 7 жовтня Європейська комісія, уряд Франції та Глобальна коаліція з морських водоростей проведуть *перший в історії саміт ЄС з питань водоростей* за підтримки Океанографічного інституту та Фонду князя Монако Альберта I.

Саміт розпочне процес підвищення обізнаності адміністрацій держав-членів ЄС та громадськості про різноманітні переваги, які культивування водоростей може принести національним і регіональним економікам, людям і відновленню нашого океану.

ЄС є одним із найбільших імпортерів морських водоростей і мікроводоростей у світі, і очікується, що попит досягне 9 мільярдів євро у 2030 році.

Водорості можна використовувати на різноманітних ринках, таких як продукти харчування, косметика, корми для тварин і риб, фармацевтичні препарати, біоупаковка чи біопаливо. Вирощування макроводоростей може допомогти відновити океан і моря, видаляючи поживні речовини, які викликають евтрофікацію.

Основні вузькі місця, що перешкоджають розвитку сектору водоростей у Європі, включають

- недостатня обізнаність про переваги та можливості, які водорості можуть принести національним економікам;
- обмежене визнання продуктів з водоростей серед споживачів.

15 листопада 2022 року Комісія прийняла *Ініціативу ЄС щодо водоростей* для повного використання потенціалу водоростей і підтримки розвитку сектору водоростей в ЄС.

У лютому 2022 року Комісія створила Європейський форум зацікавлених сторін водоростей (*EU4Algae Forum*): унікальний простір для співпраці між європейськими зацікавленими сторонами та єдиний інформаційний центр щодо конкурсів на фінансування проєктів, інформації, пов'язаної з бізнесом, розвідки та найкращих практик. Наразі Форум об'єднує понад 800 зацікавлених сторін у межах та за межами ЄС.

https://maritime-forum.ec.europa.eu/en/node/10524#:~:text=The%20first%20ever%20EU%20Algae%20Awareness%20Summit%20will%20be%20held,de%20l'Oc%C3%A9an%20in%20Paris.

© графічні зображення та фотографії з сайту http://ec.europa.eu/
та твітер-стрічки програми Горизонт 2020 @EU_H2020